

JANAKKALA

Rastikangas

Asemakaavan muutosalueen arkeologinen tarkkuusinventointi 2025

Tilaja:
Janakkalan kunta

Toteuttaja:
Heilu Oy

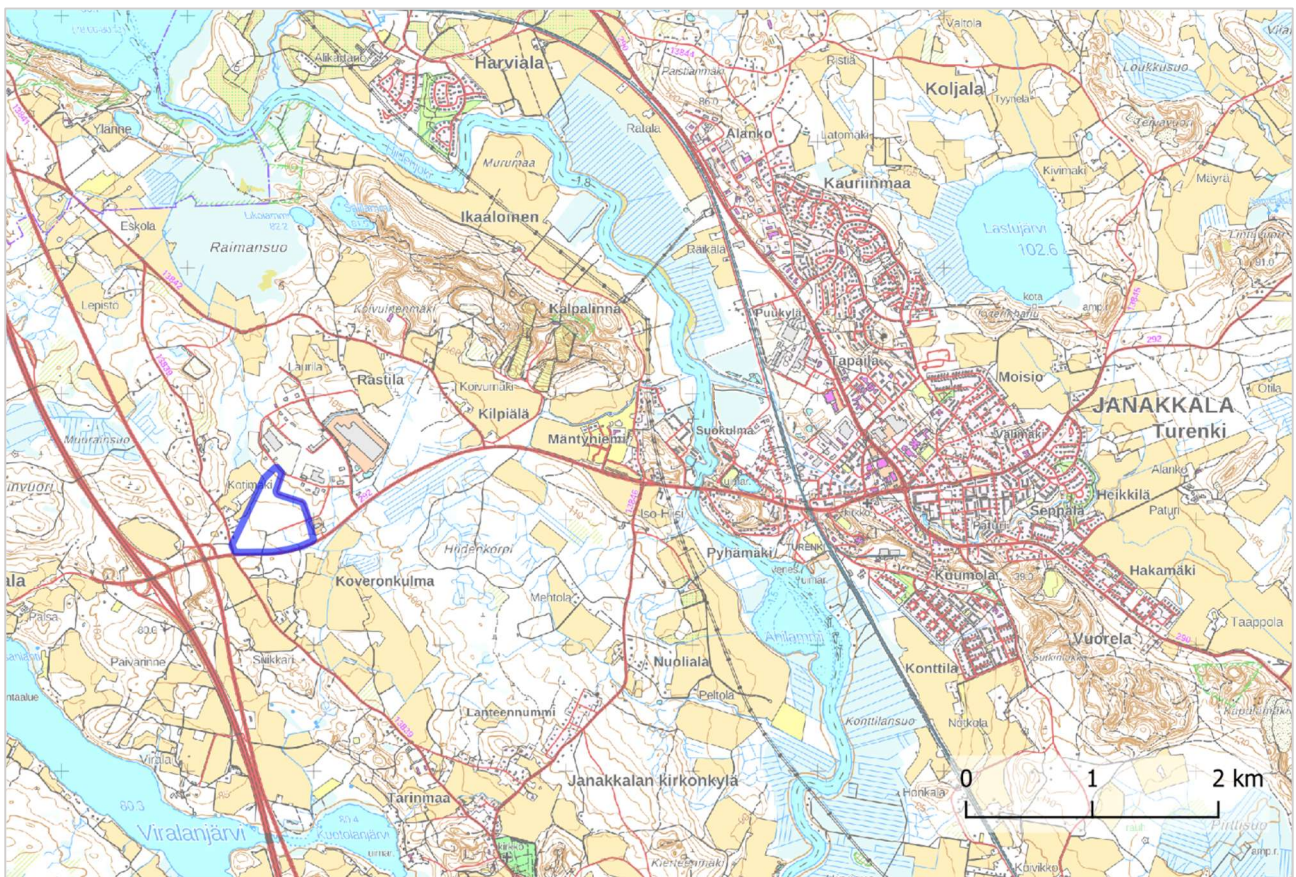
JANAKKALA Rastikangas

Asemakaavan muutosalueen arkeologinen tarkkuusinventointi 2025

Tiivistelmä

Janakkalan kunnalla on meneillään Rastikankaan lounaisosan asemakaavan muutos, mihin liittyen Heilu Oy teki arkeologisen tarkkuusinventoinnin joulukuussa 2025. Alueelta tunnettiin entuudestaan rautakautinen / keskiaikainen irtolöytöpaikka.

Maastotöiden aikana, aiemmin tunnettujen löytöjen läheisyydestä, löydettiin metallinilmaisimella rautakauteen ajoittuva putkilukon avain. Löytöpaikkojen ympäristöstä ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, joten kohde jää löytöpaikaksi.

Kartta 1. Lähestymiskartta. Tarkkuusinventointialue (rajattu sinisellä) sijoittuu Turenkin keskustan länsipuolelle.

Kansikuva: Inventointialueen eteläosan metsäalue oli juuri kaadettu ja paikalla oli hakkuujättekasoja. Lounaaseen.

Raportin kuvat: Teemu Tiainen ja Sinikka Kärkkäinen.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Alueen lähtötiedot	3
3. Inventointityö	7
Valmistelu	7
Maasto- ja jälkityöt	7
Havainnot	8
4. Yhteenveto	9
5. Löytöpaikka	11
1. Rastimaa	11
Lähteet	13

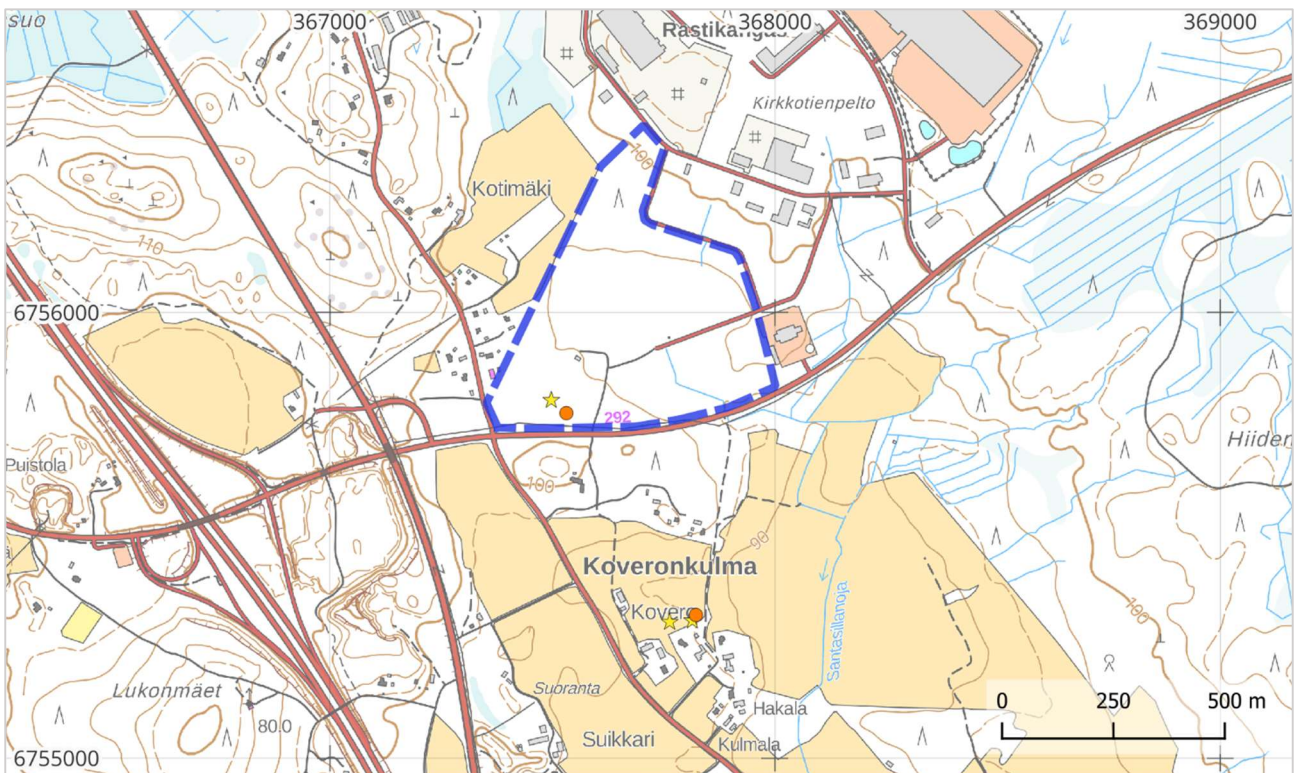
Arkistotiedot

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen tarkkuusinventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Sinikka Kärkkäinen ja FM Teemu Tiainen
Kenttätyöaika:	4.ja 8.12.2025
Tutkimusten rahoittaja:	Janakkalan kunta
Alueen aikaisemmat tutkimukset:	Jussila et al. inventointi 2019
Taustakartat:	Maanmittauslaitoksen karttakuvapalvelu (WMTS) 12/2025
Koordinaatisto:	ETRS-TM35FIN, korkeus N2000
Maanmittauslaitoksen 5p laserkeilausaineiston käyttölisenssi:	MML 7162934426/05 00 00/2025

1. Johdanto

Janakkalan kunnalla on käynnissä Turengintien varrella sijaitsevan Rastikankaan lounaisosan asemakaavan muutos. Alue on inventoitu arkeologisesti viimeksi vuonna 2019, jonka jälkeen alueelta on tehty uusia metallinilmaisintoja. Alueellinen vastuumuseo on antanut hankkeeseen liittyen lausunnon 16.6.2025, jossa se edellytti alueen arkeologista tarkkuusinventointia, keskittyen löytöpaikkojen alueelle.

Arkeologinen tarkkuusinventointi toteutettiin joulukuussa 2025. Inventoinnin tavoitteena oli selvittää, sijaitseeko suunnittelualueella kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muuta arkeologista kulttuuriperintöä.

Kartta 2. Inventointialue on rajattu sinisellä katkoviivalla. Alueelta ennen inventointia tunnetut löytöpaikat on esitetty keltaisin pistein ja tähdin.

2. Alueen lähtötiedot

Inventoitava kaavamuutosalue sijaitsee Rastikankaan teollisuus- ja yritysalueen lounaisosassa, noin viisi kilometriä Turengin liikekeskustasta länteen. Alueen pinta-ala on noin 22 hehtaaria. Suunnittelualueeseen kuuluu rakentamatonta pelto- ja metsämaata sekä katuosuuksia (Turengintie ja Rastimaa). Maaperä alueella on hietaa ja hiekkamoreenia. Maastonkorkeus on 94–101 metriä nykyisen merenpinnan yläpuolella.

Hankealue ei ole maastonkorkeuden puolesta kovin potentiaalista kivikautisille (rantasidonmaisille) kohteille. Vanajan vesistöt ovat kuroutuneet itsenäisiksi järvioltaiksi

Ancyluskauden alkuvaiheessa (Jussila 2019). Lähialueen kivikautiset kohteet sijoittuvatkin nykyisten vesistöjen läheisyyteen noin 83–86 metrin korkeustasoille. Myös tunnetut rautakautiset kohteet sijaitsevat lähempänä vesistöjä. Viime vuosien metallinilmaisinharrastus on kuitenkin tuonut esiin uusia irtolöytöjä niin kaavamuutosalueelta, kuin sen eteläpuoleltakin.

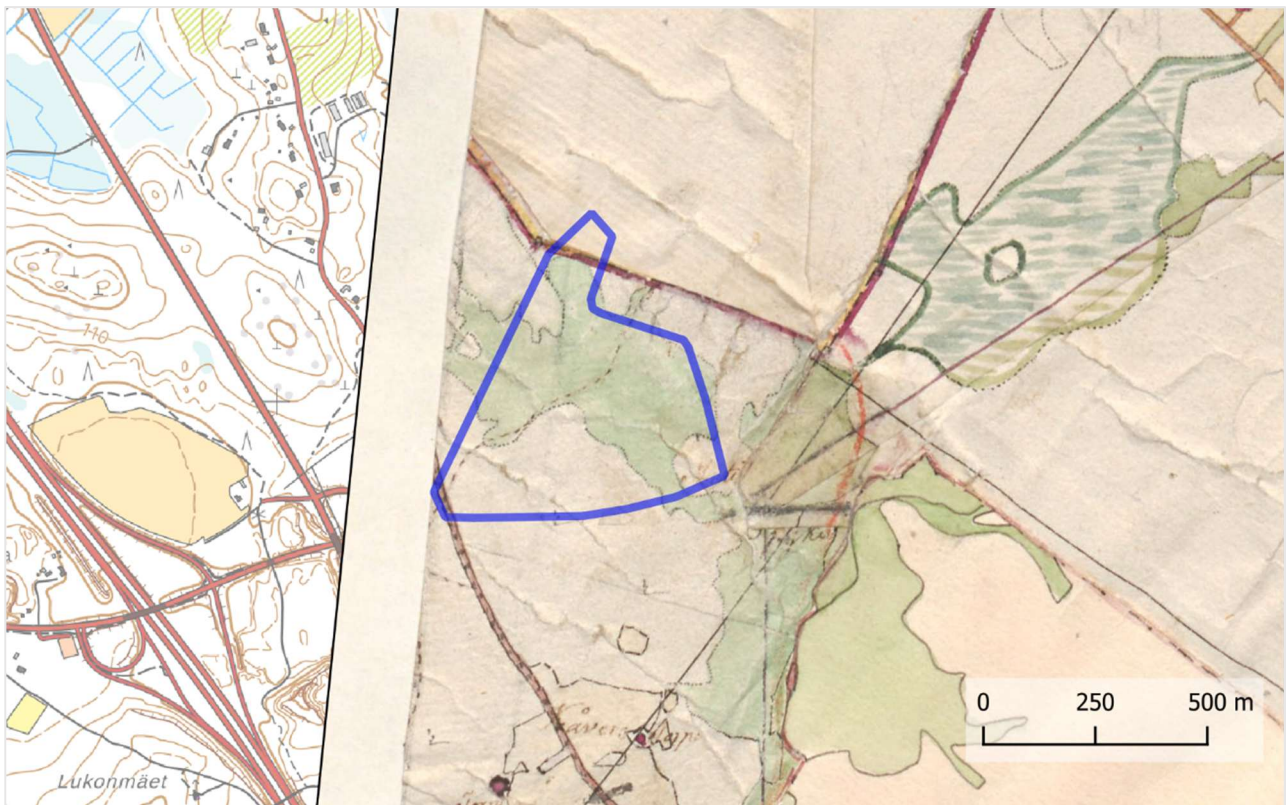
Janakkalan pitäjänkartalla (1700-luvun loppu) hankealue on metsää, jonka läpi kulkee pohjois-eteläsuuntainen Rastilan ja Viralan kylien välinen tie tai polku, joskin pitäjänkartan mittatarkkuuteen tulee suhtautua varauksella. Hankealue on kuulunut Viralan kylään, joka sijaitsee noin kaksi kilometriä hankealueesta etelälounaaseen. Rastilan kylä sijaitsee hieman alle kilometrin etäisyydellä alueen pohjoiskoillispuolella. Kylien välinen raja sijoittuu hankealueen pohjoiskulmaan, ja se on merkattu vuoden 1842 pitäjänkartalla. Ko. kartalla inventointialue on metsää ja niittyä ja sen lounaisreunassa kulkee tie, nykyisen Siankärsäntie kohdalla. 1900-luvun kartoilta näkyy alueen länsipuolelle muodostunut asutus ja alueen peltokäyttöön otto.

Janakkalassa on aiemmin tehty useita arkeologisia yleisinventointeja (mm. B. Boström v. 1942, J. Saukkonen v. 1984), mutta niiden raporteista ei käy ilmi, onko Rastikankaan aluetta tarkastettu maastossa. Alueella on mahdollisesti liikuttu vuoden 2019 inventoinnin (Jussila et al) aikana.

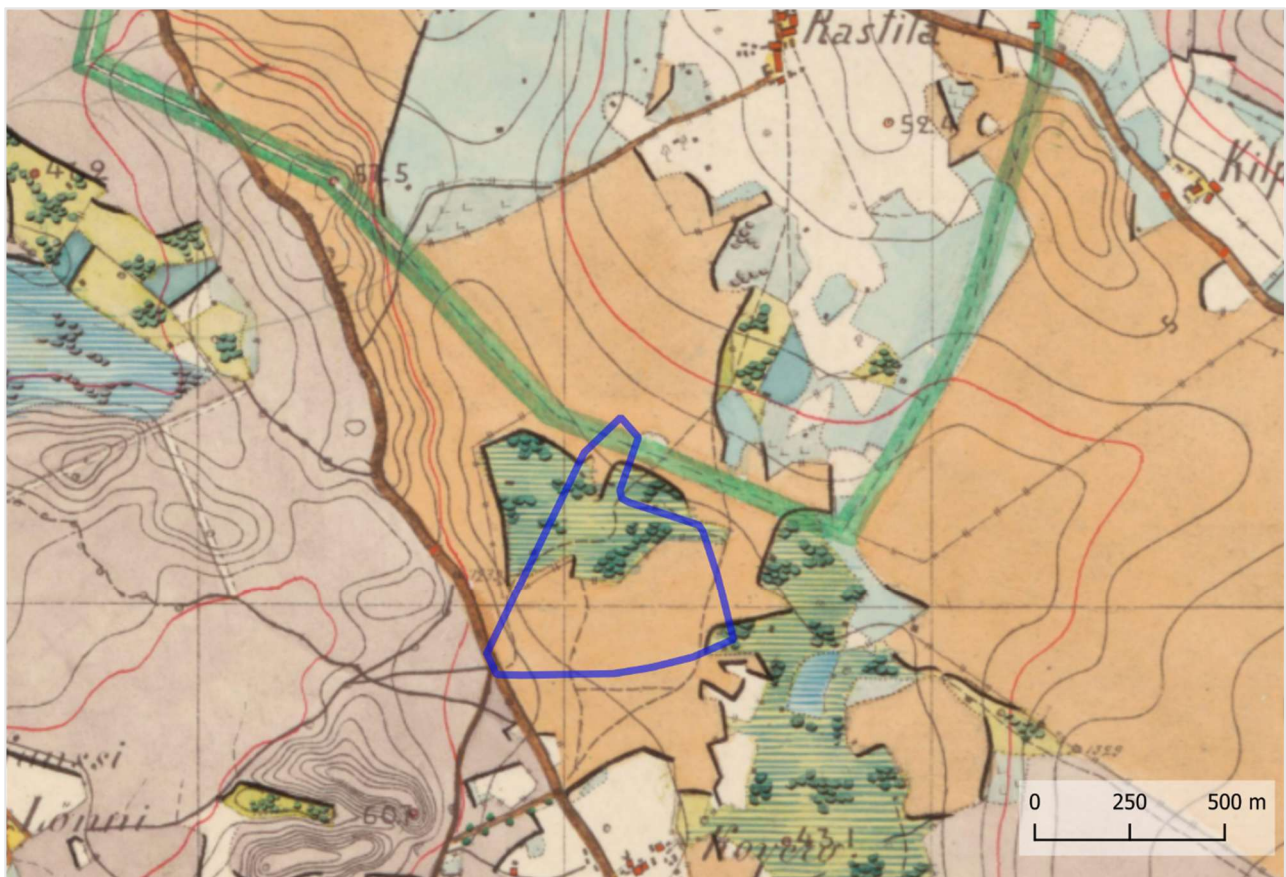
Inventointialueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei tunneta kiinteitä muinaisjäänneksiä. Lähin muu kulttuuriperintökohde on Rastilan historiallinen kyläpaikka. Vuonna 2020 metallinilmaisinharrastaja löysi hankealueelta panssarinuolenkärjen ja veitsen. Löytöpaikkaa ei ollut tarkastettu aikaisemmin arkeologin toimesta.

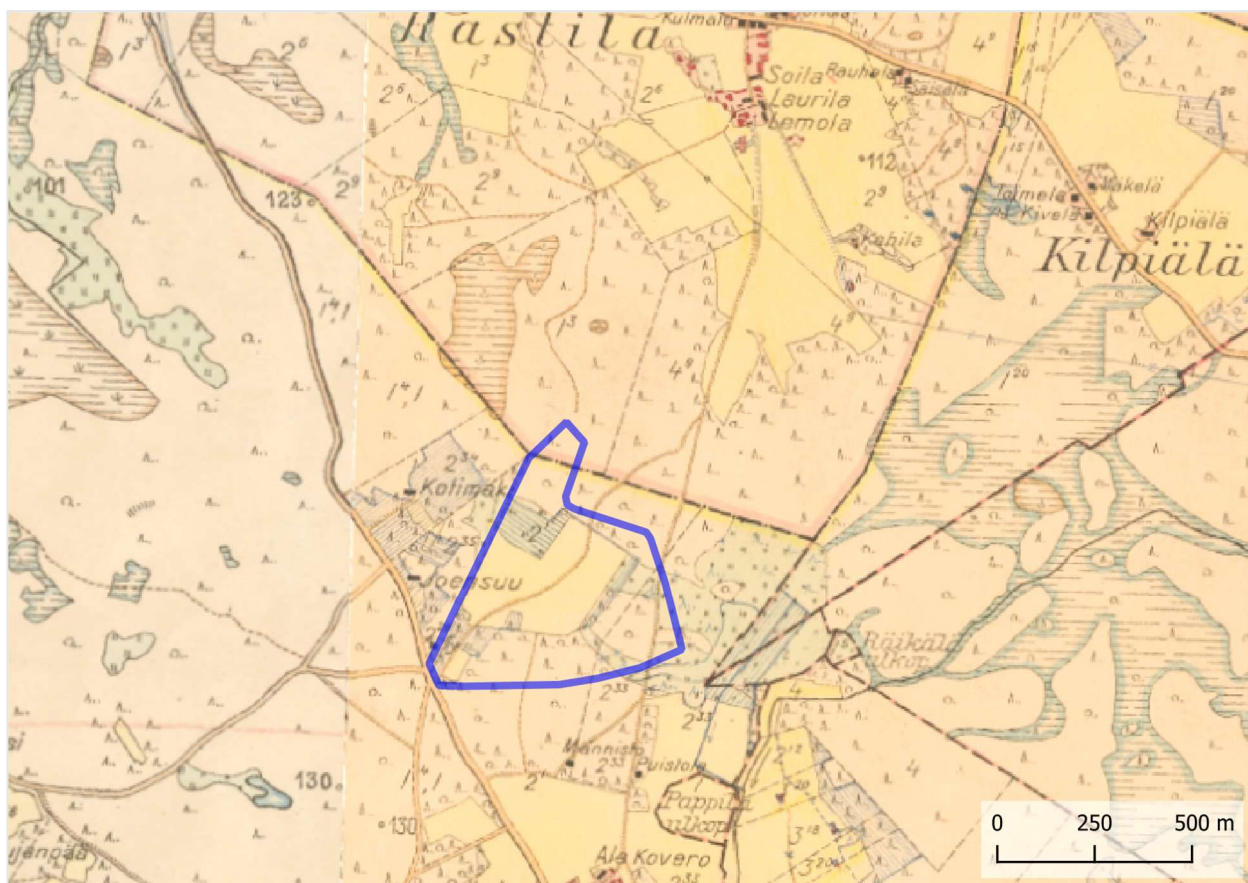
Kartta 3. Inventointialueen rajausta sinisellä Janakkalan pitäjänkartalla (v. 1770–1780).

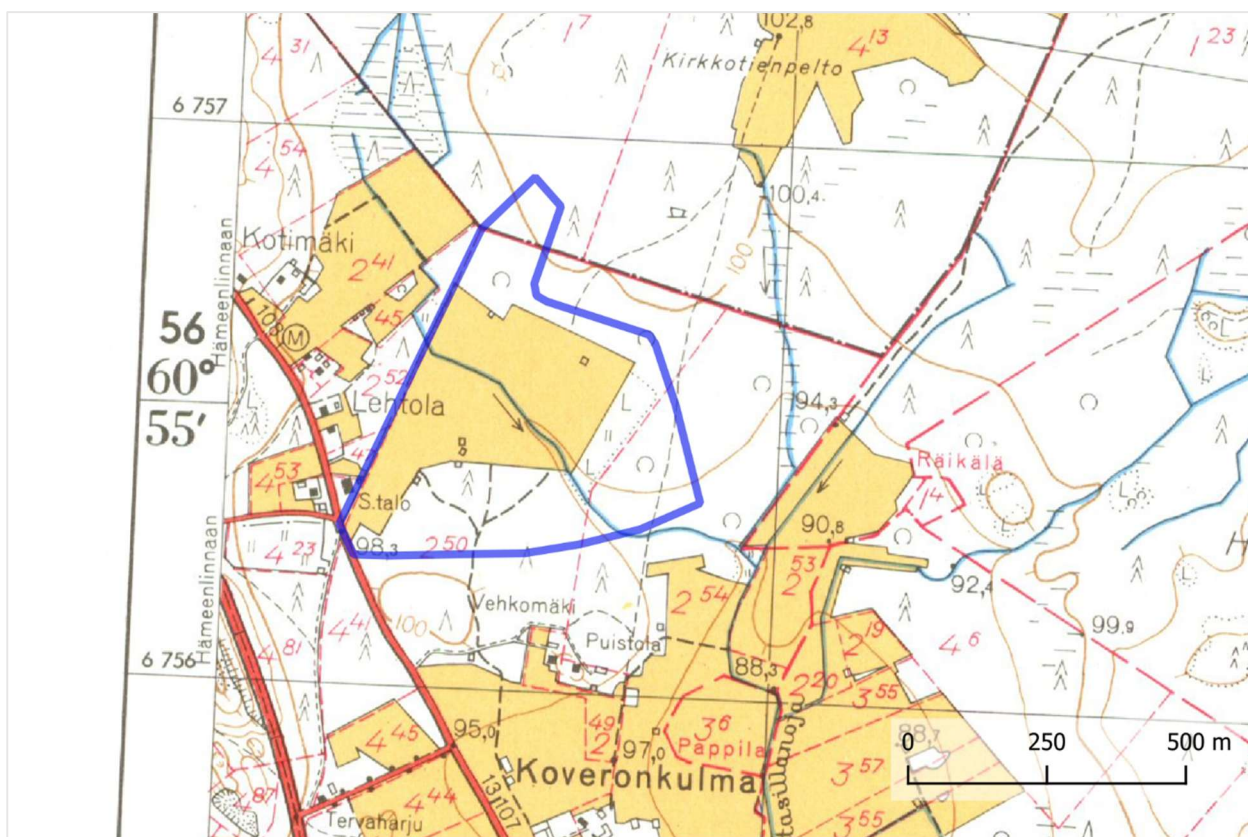
Kartta 4. Inventointialueen rajaus vuoden 1842 pitäjänkartalla.

Kartta 5. Inventointialueen rajaus vuoden 1884 senaatinkartalla.

Kartta 6. Inventointialue vuoden 1934 pitäjänkartalla.

Kartta 7. Inventointialue vuoden 1962 peruskartalla.

3. Inventointityö

Valmistelu

Esitöiden aikana käytiin läpi Rastikankaan alueen aikaisemmat arkeologiset tutkimukset sekä alueelta ja sen läheisyydestä tunnettujen arkeologisten kohteiden tiedot. Tietoja ja aikaisempia raportteja haettiin Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta (www.kyppi.fi). Tarkempia tietoja alueelta aikaisemmin tehdyistä metallinilmaisinelöydöistä saatiin alueelliselta vastuumuseolta.

Inventointia valmisteltaessa tarkastettiin aluetta kuvaavia karttoja 1700–1900-luvuilta. Karttoja etsittiin Kansallisarkiston ja Maanmittauslaitoksen verkkopalveluista sekä Vanhat kartat.fi-verkkosivustoilta. Maanmittauslaitoksen 5p laserkeilausaineistosta haettiin arkeologisesti mielenkiintoisia maastonmuotoja, kuten erilaisia työ- ja valmistuspaikkoja. GTK:n maaperäkarttaa (20k) tarkasteltiin alueen arkeologisen potentiaalin selvittämiseksi.

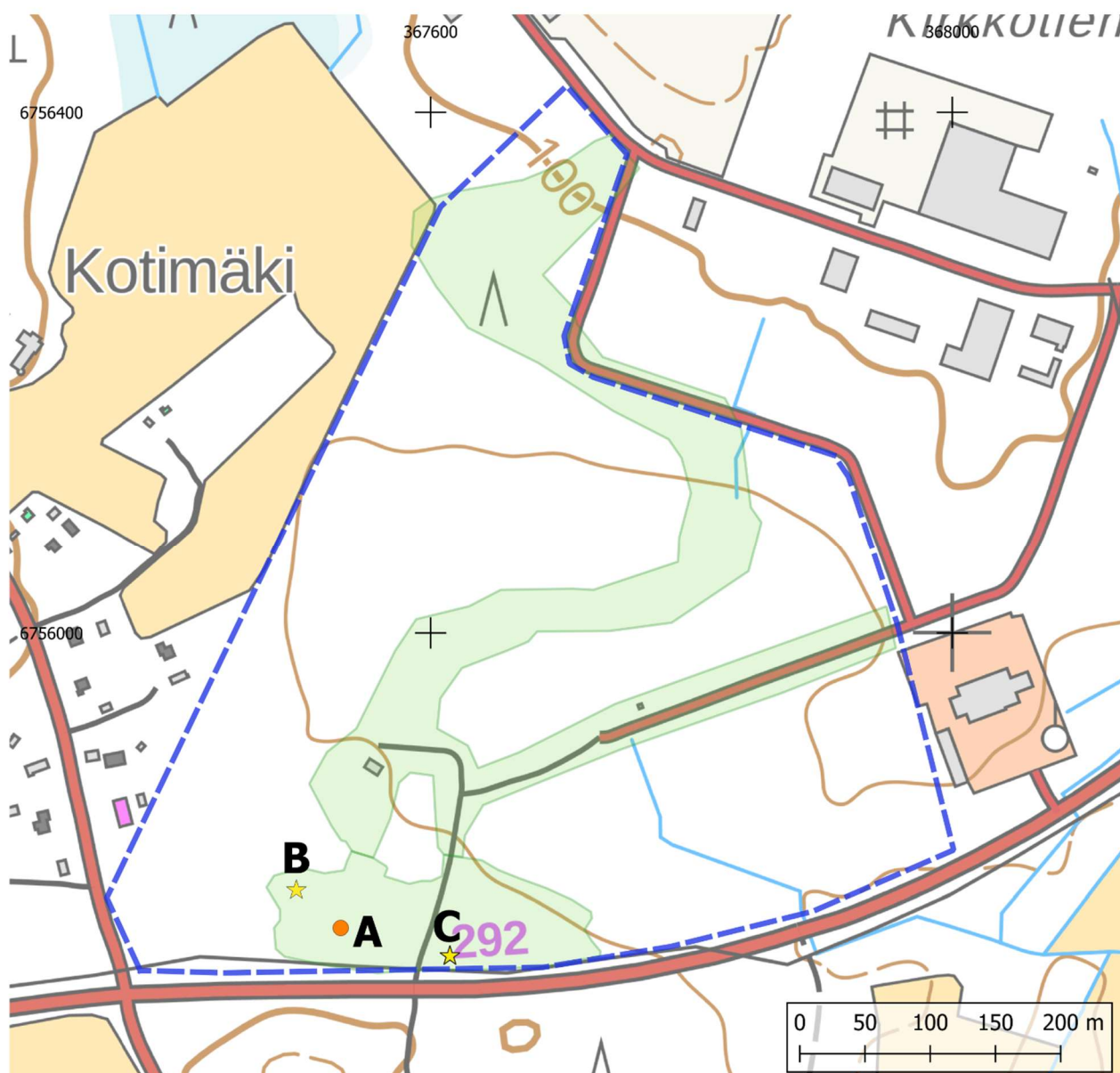

Kuva 1. Aikaisempien löytöpaikkojen alueella on runsaasti hakkuujättekasoja.

Maasto- ja jälkityöt

FM arkeologit Sinikka Kärkkäinen ja Teemu Tiainen toteuttivat inventoinnin maastotyöt 4. ja 8.12.2025. Maastotyöt kohdistettiin erityisesti tunnettujen löytöpaikkojen ympäristöön, joita käytiin läpi metallinilmaisimilla. Löytöjen kohdille ja niiden ympärille tehtiin useita pieniä koekuoppia lapiolla maaperän kerrostumien selvittämiseksi. Maastotöiden aikana tarkasteltiin myös 5p laserkeilausaineistosta havaitut anomaliat sekä vanhoilta kartoilta paikannettu kylien rajalinjan taitepisteen kohta alueen pohjoiskulmalla.

Maastossa tehdyt havainnot dokumentoitiin valokuvoin ja muistiinpanoin. Löytöjen sijainnit sekä kuljetut reitit otettiin ylös käsiGPS-paikantimilla (Garmin Montana 680, tarkkuus +/- 5–10 m).

Kartta 8. Oranssi piste (A) on rautaveitsen löytökohta, keltainen tähti B panssarinuolenkärjen löytökohta ja C putkilukon avaimen löytökohta. Maastossa tarkastetut alueet on merkattu haalean vihreällä.

Havainnot

Alueen keskiosa on umpeen kasvavaa peltoa ja kapea pohjoisosa kosteapohjaista talousmetsää. Inventointialueen eteläosa, löytöpaikkojen alue, oli tuoretta hakkuuaukeaa, missä maastoon jätetyt hakkuujätekasat hankaloittivat havainnointia. Hakkuualue on paikoitellen kivikkoista hiekkamoreeniharjannetta, joka laskee pohjoiseen, vanhan peltoalueen suuntaan. Harjanteelta löydettiin metallinilmaisella avulla muutama hevosenkenkänaula, hevosenkengän puolikas ja modernia roinaa (esim. pultti, foliopakkausten riekaleita, muutamia pullonkorkkeja ja oluttölkkejä). Mielenkiintoisin metallinilmaisimella saatu löytö oli rautakauteen ajoittuva putkilukon avain, joka löytyi kivisen moreenimaan pinnalta, sammaleen alta, noin 90 m etäisyydeltä tunnetuista löydöistä itään.

Kuva 2. Alueen keskiosassa on heinittynyttä vanhaa peltoa.

4. Yhteenveto

Janakkalan Rastikankaan kaava-alueelta on aiemmin löydetty metallinetsinnässä keskiaikaan ajoittuvat veitsi ja panssarinuolenkärki. Metallinetsinnän yhteydessä alueelta on todettu myös useita hevosenkenkänauloja.

Joulukuussa 2025 tehdyn tarkkuusinventoinnin yhteydessä aiempien löytöjen läheisyydestä löydettiin rautakauteen ajoittuva putkilukon avain. Löytöpaikoilta ei saatu havaintoja kiinteästä muinaisjäännöksestä, joten kohde jää löytöpaikaksi.

Sinikka Kärkkäinen ja Teemu Tiainen

22.12.2025

Heilu Oy

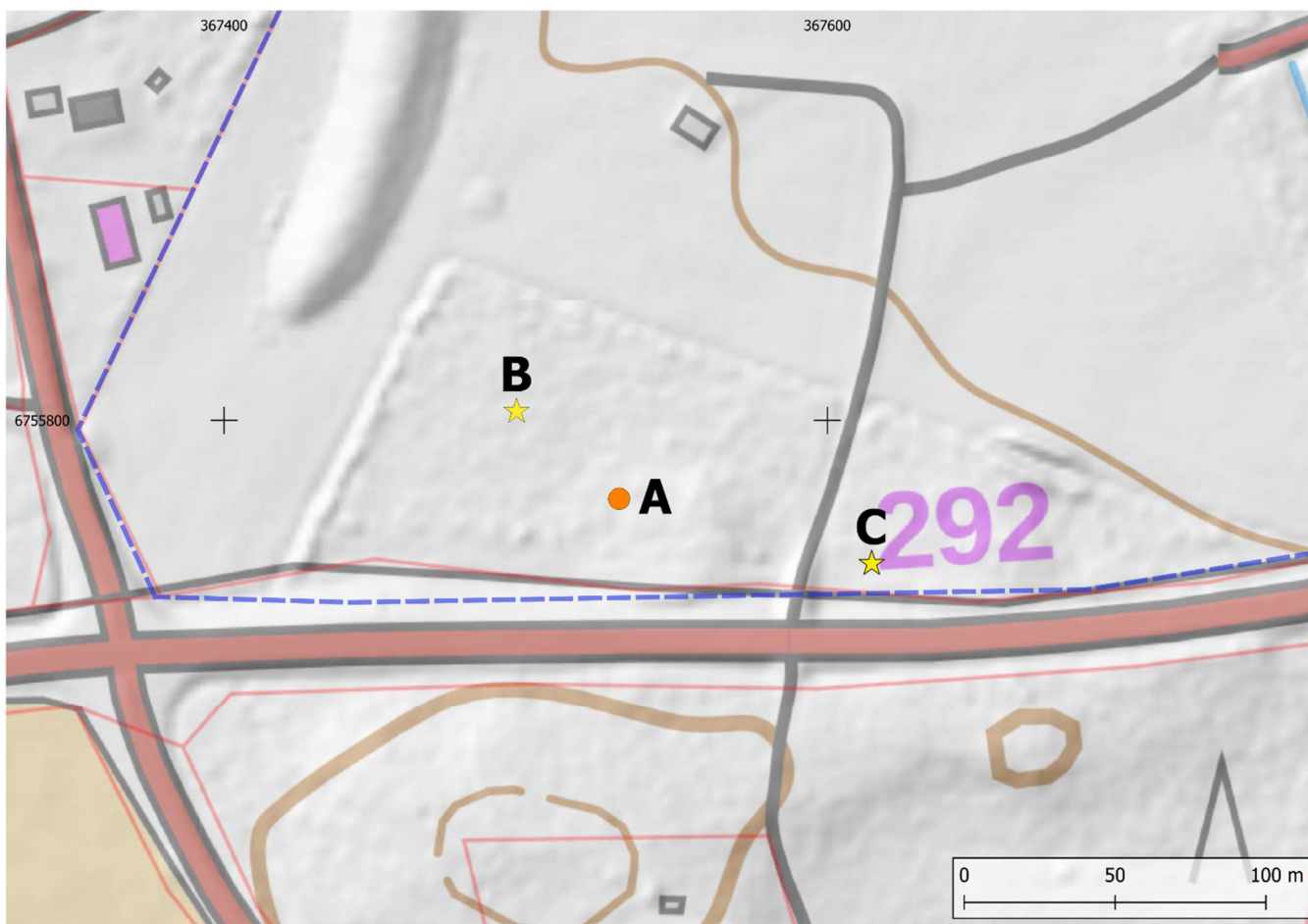

Kartta 9. Hankealue MML:n rinnevarjostekartalla.

5. Löytöpaikka

1. Rastimaa

Muinaisjäännöstunnus: 1000049219
 Muinaisjäännösstatus: löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppi: irtolöytöpaikat
 Ajoitus: rautakautinen, keskiaikainen
 Koordinaatit: N 6755774 E367531 96-98 z m mpy
 Koordinaattiselite: veitsen löytöpaikka
 Aiemmat tutkimukset: -
 Aiemmat löydöt: KM 45808:1-2
 Inventointilöydöt: KM 50349:1 (diar.27.1.2026)

Kartta 10. Oranssi piste A on veitsen löytökohta, keltainen tähti B on panssarinuolenkärjen löytökohta ja C on putkilukon avaimen löytökohta.

Kulttuuriympäristön palveluikkuna:

Metsästä löytyi metallinetsinnässä eturuotoinen veitsi ja panssarinuolenkärki (alakohde).

Inventointihavainnot 2025:

Löytöpaikka on kivisen moreenikumpareen pohjoislaitaa. Paikalta oli vastikään kaadettu metsä ja hakkujätettä oli läjitetty maastoon. Tunnettujen löytökohtien läheisyydestä ja alueelta laajemminkin löydettiin metallinetsimillä muutama hevosenkenkänaula, moderni pultti, foliopakkausten riekaleita ja pari pullonkorkkia. Kiviseen mäkeen tehdyistä lapionpistoissa pintahumuksen alta todettiin kivistä hiekkamoreenia ja hiekkaa.

Tunnetuista löytökohdista noin 90 m itään löydettiin metallinetsimellä rautakauteen ajoittuva putkilukon avain (N 6755752 E 367615) ja historialliseen aikaan ajoittuva hevosen kengän puolikas (N 6755760 E 367652). Putkilukon avain löytyi alle 10 cm syvyydestä, sammal-/kunttakerroksen alta, kivisen hiekkamoreenin pintakerroksesta.

Paikalta ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, joten kohde jää löytöpaikaksi. Rautakauteen ja keskiaikaan ajoittuvat löydät liittyvät paikalla kulkeneeseen tiehen/polkuun. Kohteen koordinaattitieto on aiemmin löytyneen veitsen löytökohta, aiemmin löytynyt panssarinuolenkärki ja nyt löydetty putkilukon avain ovat irtolöydön alakohteita. Avain talletetaan Kansallismuseon kokoelmiin (KM 50349, diar. 27.1.2026).

Kuva 3. Lapio pystyssä putkilukon avaimen löytökohdalla. Länteen.

Kuva 4. Metallinilmaisimella löydetty putkilukon avain.

Lähteet

Tutkimusraportit: (<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>)

- Jussila et al. 2019. Janakkala Rastila-Rastinkankaan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2019. Mikroliitti Oy.

Kartat:

Kansallisarkisto: (<https://astia.narc.fi/uusiastia/index.html>)

- Maanmittauslaitoksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma):
 - o Ia.* Pitäjänkartasto. 2131 11 Ia.* -/- Janakkala (--). Kansallisarkisto. Viitattu 7.11.2025. (v. 1842)
 - o Ib.* Senaatin kartasto. XIV 28 [Vanaja] (--). Kansallisarkisto. Viitattu 7.11.2025. (v. 1884)
 - o Ida. Rekognosointikartastoon liittyvät erilliset lehdet. MHA, Ida. 4 En del af Janakkala socken Tawastehus Län (1770–1780). Kansallisarkisto. Viitattu 7.11.2025.
- Maanmittauslaitoksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. H HÄMEEN LÄÄNI. Janakkala. H91:4/3–9 Rastila; N:ot 1–4, isojaonkartta ja jakokirja (1785–1786). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 7.11.2025.

Maanmittauslaitos:

Vanhat painetut kartat- latauspalvelu: (<https://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>)

- 2131 11 Janakkala, v. 1962

Vanhat kartat.fi: (<https://vanhatkartat.fi/#13.03/60.91561/24.57735>)

- Pitäjänkartta v. 1934